

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

V ante S

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

fieri extremitas, vel potius spinæ extremam ossi sacro subtus
adherens, podicij, superne immixtus, quod alio nominibus
saxif & sili appellatur. Aristoteles vero libro ultimo de
Animalibus, ut eandem quadrupedum vult esse, ita volucrum
uropygum, & eorum duntaxat quæ scissas alas habent: id quod
datam volucris ad dirigendos volatus, quem admodum
virgii remonet. Martiali lib. 3. Verullina vetula inter ca-
teras deformitates uropygium matris anatis obicit, de py-
gem videlicet eam significans, tritice & exilibus natibus.
Quem (inquit) anatis habeas uropygium matris, &c.
Virtus, eis, pen. prod. m. t. instrumentum rusticum. Cato cap.
10. Virtutem unum, crates hercoranas quatuor, &c.
Virtutum, ei, ad si segenbus dicitur, quod est in imo spicæ
circa summum culmi cacumen, minus grano. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours. Germ. Ein tues fâ-
ndas zu voderst am lhyr auß dem lhyr hest. Hisp. El grano que
está del tray. Pol. Główny wółk ofi na spikie, paruka podolny.
Vng. Kalaz ty mag.] Varro lib. 1. de Re rustica. cap. 48. de spi-
ca loquens: Illud autem summa in spica jam matura, quod est
minus quam granum, vocatur sit: quod in infima spica ad cul-
mum stramenti summum, item minus quam granum est, ap-
pellatur Virtutum.

Virtus, uti, m. f. Animal ferum, hyemorum mensum som-
no pinguis: cuius naturam omnem latissime excipitur
Plinius lib. 5. cap. 36. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours.
Germ. Ein Stier das Weintm. Hisp. Osa. Pol. Niedzwiedz.
Vng. Zekmalas. An. A heare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sancta vul-
go Taurum infomes uti, stragemque dedere. Ovidius 10.
Metam. Raptoresque lupos, armatosque anguibus urfos Vitas,
& armati saturatos caede leones. Iuvenalis Satyr. 13. Indi-
ca tigris agit rabida cum trigide pacem Perpetuam: saxis in-
ter se convenit urfus.
Virtus, uti, m. f. Animal ferum, hyemorum mensum som-
no pinguis: cuius naturam omnem latissime excipitur
Plinius lib. 5. cap. 36. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours.
Germ. Ein Stier das Weintm. Hisp. Osa. Pol. Niedzwiedz.
Vng. Zekmalas. An. A heare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sancta vul-
go Taurum infomes uti, stragemque dedere. Ovidius 10.
Metam. Raptoresque lupos, armatosque anguibus urfos Vitas,
& armati saturatos caede leones. Iuvenalis Satyr. 13. Indi-
ca tigris agit rabida cum trigide pacem Perpetuam: saxis in-
ter se convenit urfus.

Virtus, uti, m. f. Animal ferum, hyemorum mensum som-
no pinguis: cuius naturam omnem latissime excipitur
Plinius lib. 5. cap. 36. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours.
Germ. Ein Stier das Weintm. Hisp. Osa. Pol. Niedzwiedz.
Vng. Zekmalas. An. A heare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sancta vul-
go Taurum infomes uti, stragemque dedere. Ovidius 10.
Metam. Raptoresque lupos, armatosque anguibus urfos Vitas,
& armati saturatos caede leones. Iuvenalis Satyr. 13. Indi-
ca tigris agit rabida cum trigide pacem Perpetuam: saxis in-
ter se convenit urfus.

Virtus, uti, m. f. Animal ferum, hyemorum mensum som-
no pinguis: cuius naturam omnem latissime excipitur
Plinius lib. 5. cap. 36. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours.
Germ. Ein Stier das Weintm. Hisp. Osa. Pol. Niedzwiedz.
Vng. Zekmalas. An. A heare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sancta vul-
go Taurum infomes uti, stragemque dedere. Ovidius 10.
Metam. Raptoresque lupos, armatosque anguibus urfos Vitas,
& armati saturatos caede leones. Iuvenalis Satyr. 13. Indi-
ca tigris agit rabida cum trigide pacem Perpetuam: saxis in-
ter se convenit urfus.

Virtus, uti, m. f. Animal ferum, hyemorum mensum som-
no pinguis: cuius naturam omnem latissime excipitur
Plinius lib. 5. cap. 36. [77 deb. & ex. 2. Gal. Ours. Ital. Ours.
Germ. Ein Stier das Weintm. Hisp. Osa. Pol. Niedzwiedz.
Vng. Zekmalas. An. A heare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sancta vul-
go Taurum infomes uti, stragemque dedere. Ovidius 10.
Metam. Raptoresque lupos, armatosque anguibus urfos Vitas,
& armati saturatos caede leones. Iuvenalis Satyr. 13. Indi-
ca tigris agit rabida cum trigide pacem Perpetuam: saxis in-
ter se convenit urfus.

plurimo cornuum, & figura, & species multum à nostrorum
bom cornibus differt. Hec studiose conquesta, ab labris ar-
gento circumdant, atque in amplissimis epulis pro poculis
utuntur. Hæc Cæsar. Dicitur, ut quidam putat, hæc m. h. h. h.
hoc est, à montibus, quia in montibus esse consueverunt. Vir-
gilius 4. Georg. Quæritas ad sacra boves lunonis, & uris Im-
paribus ductos alta ad donaria curras. Plin. lib. 8. ca. 14. Pau-
cissima Scythia gignit, inopia fructuum paucis contentina il-
li Germaniæ insignia tamen bouum feratam genera, subato-
bilantes, excellentique & vi & velocitate uris, quibus impe-
ritum vulgus bubalorum nomen imponit, quum gignat A-
frica, vituli potius, cervæ quadam similitudine.

Virtus, a, um, antiquum vocabulum, idem significans quod
sursum versus reflexum. Hinc urvum, vi, arati curvatura,
& verbu Virtute quod significat Circundare, ut Festo placet.
Est autem urvare ita se jacere, ut sursum de novo excitet se-
nde & utinare ita dicitur, qui in aquam immersus iterum sur-
sum versus exiit. Hinc amburvate apud Lucilium dicuntur
Sali, qui eo modo corpora saltu reciprocabāt, præful ut am-
burvat, sic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scaligero in
Varion.

Virtus, a, um, antiquum vocabulum, idem significans quod
sursum versus reflexum. Hinc urvum, vi, arati curvatura,
& verbu Virtute quod significat Circundare, ut Festo placet.
Est autem urvare ita se jacere, ut sursum de novo excitet se-
nde & utinare ita dicitur, qui in aquam immersus iterum sur-
sum versus exiit. Hinc amburvate apud Lucilium dicuntur
Sali, qui eo modo corpora saltu reciprocabāt, præful ut am-
burvat, sic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scaligero in
Varion.

Virtus, a, um, antiquum vocabulum, idem significans quod
sursum versus reflexum. Hinc urvum, vi, arati curvatura,
& verbu Virtute quod significat Circundare, ut Festo placet.
Est autem urvare ita se jacere, ut sursum de novo excitet se-
nde & utinare ita dicitur, qui in aquam immersus iterum sur-
sum versus exiit. Hinc amburvate apud Lucilium dicuntur
Sali, qui eo modo corpora saltu reciprocabāt, præful ut am-
burvat, sic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scaligero in
Varion.

Virtus, a, um, antiquum vocabulum, idem significans quod
sursum versus reflexum. Hinc urvum, vi, arati curvatura,
& verbu Virtute quod significat Circundare, ut Festo placet.
Est autem urvare ita se jacere, ut sursum de novo excitet se-
nde & utinare ita dicitur, qui in aquam immersus iterum sur-
sum versus exiit. Hinc amburvate apud Lucilium dicuntur
Sali, qui eo modo corpora saltu reciprocabāt, præful ut am-
burvat, sic volgus redandruat inde. Hæc ferè ex Scaligero in
Varion.

M m figurati

signati, omnes etiam consulares, usque ad Pompeium: id est, excepto Pompeio. **Vsq;** affatim, est quod dicitur usque ad fatietatem. Plautus in Pœnulo: Edas de alieno quantum velis, usq; affatim. **Vsq;** adhuc: id est, hactenus, vel hucusque. Plautus in Aulular. Quod celatum est, atq; occultatum usq; adhuc, nunc nō potest. **Vsq;** admodum est, usquequo, quoad, quādiu. Plautus in Menæch. **Vsq;** admodum potuit. Cato capite 136: pro tandiu. **Vsq;** admodum est, in rōtū. Virgil. 1. Aeglo. undiq; totū **Vsq;** admodum turbatur agris. **Ponitur** aliquādo pro tandiu, & accipit post se donec, vel dum. *in vobis.* Plautus in Castell. Non desisti instare usque admodum, donec adsuras se anus se eam mihi monstrare. Terentius in Eunuch. **Vsq;** admodum ego illius ferre possum ineptias, & magnifica verba, Verba dū sint. **Vsq;** antehac: id est, antequam, sicut exponit Donatus. *in vobis.* Ibi iunguntur dux præpositiones, sed una est, velut adverbium. Nulla enim præpositio præpositioni jungi separatim potest, sed **Vsq;** eademmodi est, ut sine aliqua præpositione rari inveniantur. Terentius in Andria: Ut animus in spe, atque in timore usque antehac attentus fuit. **Vsq;** antehac: id est, antequam tua verba audirem. **Vsq;** eodem est, in tantum. *in vobis.* Cicero: **Vsq;** eodem ut ego miserer ejus. **Vsq;** eodem, sequente dum: id est, tandiu, quoad. Livius lib. 3. ab Urbe: Ut qui plebem Romanam Trib. pleb. rogaretis, usque eodem rogaret, dum decem Tribunos plebis faceret.

Vsq; eodemque, passim, assidue, semper, quasi in uno quoque loco, sive uno quoque tempore. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. De rebus part. & collex. par tout, du tout en tout. Ital. D'ogni intorno, in ogni loco, sempre mai. Germ. Allenthalben & vmb vnd vmb. Hisp. Siempre en todo lugar. Pol. Okazki, w splycie. Vng. Mindho sehol, vmb mindenkor. Ang. Every where. Cicero Trebatio: **Vsq;** eodemque sapere oportet. Plautus in Bacchi. Chrysalis mihi usque eodemque loquitur: id est, ubicunque me reperit, mihi loquitur. Idem Pœnulo: Man terraq; illas usque eodemque quantitas est, ubique.

Vsq; eodemque, Quousque, donec, quoad, quādiu. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. Jusques en ce point. Ital. Fin dove, fin quando, finche. Germ. Bis wann, mit lang. Hispan. Hasta quanto da. Pol. tak d'uz. Vng. Mig. Ang. Until, how long. Varro lib. 1. de Re rust. ca. 2. Quod subter tanam iuridam coniecte in aquam, usquequo ad tertiam decoxeris.

Vstilo. **Vstrigo.** **Vstrina.** **Vstulo.** Vide **VRO.**
Vsualis. **Vsurarius.** **Vsucapio.** **Vsura.** **Vsurpo.** **Vsus.** **Vsustructus.** Vide **VTOR.**

Vt. Coniunctio causativa, causam denotans finalem, quemadmodum **Vt**, quod, & similia. [*in vobis.*] *in vobis.* Gal. A fort, a celle fin pour, comme, ainsi que. Ital. Acciò che, perche, quando, come, così. German. Daß Belg. Dat. Hisp. A fin, como, para despuer, que. Pol. Abin, zoby. Vng. Hogy. Ang. That, so that, so that. Cicero Lentulo: Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent. **Interdū** adiuuctiva est. Plautus: Is mihi suavit ut ad te irem. **Interdū** adiuuctiva causa ponitur. Cicero de Senectute: Inuitas feci ut L. Flaminium de Senatu eicerem. Nihil enim significat, nisi inuitus e feci. **Interdū** ponitur pro quod. Terentius in Phormione: Nihil do, ut etiam imparatus ille me irideat. **Interdū** est adverbium temporis, & significat postquam, ex quo statim, ex quo primum. [*in vobis.*] *in vobis.* Virgilius 2. Aeneid. Ut regem quæcumque crudeli vulnere vidi Expirantem animam. Idem 12. Aeneid. Tarnus ut infractos aduerso Matre Latinos, &c. **Interdū** particula est admirantis, idē valens quod quomodo, vel quantopere. *in vobis.* Virgilius. Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit erroris est, statim postquam vidi, sive quū primum vidi, quomodo perii. Cicero pro Milon. **Vt** contemplit? ut pro nihilo putavit? **Nonnunquam** interrogantis. [*in vobis.*] *in vobis.* Plautus in Persa: **Vt** valet? id est, quomodo valet? *in vobis.* **Quandoque** ei postponitur ita, & superlativo iungitur, pro tanto & quanto. Cicero libro 1. de Oratore: **Vt** quisque optime Græcè sciret, ita esse nequissimū. **Eleganter** præterea accipitur pro prout, vel secundum quod, ut vulgò loquimur, & hoc serè per parenthesis. [*in vobis.*] *in vobis.* Livius: Gens (ut in ea regione) divitiis præpollens: hoc est, secundum divitias ejus regionis, vel habita ratione divitiarum ejus regionis. Simile est illud Terentii in Phorm. **Vt** nunc sunt mores, aded res redit, si quis quid reddat, magna habenda est gratia: hoc est, secundum mores quibus hodie utimur. Cicero de Senectute: Qui sermo, quæ præcepta, quanta notitia antiquitatis, scientia juris Augustum, multæ etiam (ut in homine Romano) literæ. **Hoc est** pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. **Quandoque** pro quippe. **Quantil.** Nec ignoro quos transio, nec utique damno, ut qui dixerim esse in omnibus militatis

aliquid. **Interdū** significat ita ut, sive propter quod, vel quapropter. *in vobis.* Plautus in Pœn. Oleni, falsa sunt, tan gere ut non velis. **Item** est adverbium optandi, idem valens quod utinam. [*in vobis.*] *in vobis.* Terentius in Eunuch. **Vt** illam dii, deaque senium perdant. **Interdū** significat quantum, *in vobis.* Plautus in Asin. ut nostræ fortunæ procedant Litane. **Aliquādo** ponitur pro quemadmodum, sive quomodo, sicut interrogante, & sine admiratione. [*in vobis.*] *in vobis.* Terentius in Andr. Ego postquam te emi à parvulo, ut semper tibi Apud me iusta & clemens fuerit servitus, Scis. **Nonnunquam** pro quavis. *in vobis.* Plautus. **Vt** illuc periculum ingens sit, metamen non tremefacit. Ovidius ad Ruf. **Vt** desinat verci, tamē est laudanda voluntas. **Pro** quā. [*in vobis.*] *in vobis.* Cicero pro Cluentio: Tum appellat hilari vultu hominem Balbus, ut blandissime potest. **Pro** ne non. *in vobis.* Terentius in Andr. Dies hic mihi ut satis si vercor ad agendum. **Incognitatem** serè subjunctivo, præsertim quum accipitur pro quod, vel ne non. Virgil. 2. Aeneid. Infandum regina iubes retere dolore. Teo janas ut opes, & lamentabile regnum Eneant Danai. **Quando** autem optandi vel exorandi particula est, optativum exigit. Plautus in Persa: **Vt** illum dii deorum perdant. **Aliquādo** pro licet, esto, sit sanè. *in vobis.* Caesar in Comment. Ac jam ut omnia contra opinionem acciderent, tanta multo se plurimum navibus posse prospiciebant. Ovidius de Ponto: Lucē minus decima dominam venietis in urbem, **Vt** festinarum non faciatis iter.

Vt, **Vt** eundem, quo eundem modo. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. Comme que ce soit. Ital. Come si voglia. German. Ob wie. Hisp. Como quiera que. Pol. tak jak wole. Vng. akaroly akarmint. Ang. Howsoever. Terentius in Adelph. imò hercle hoc quæro si re, **Vt** hæc sunt facta, potius quā litteræ sequar. **Item** in reddat. Plautus in Mercatore: **Vt** rem hercle postremo, utur est, non ibo tamen.

Vt eundem, Quomodo eundem, quo eundem modo. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. Annonement, en quelle sorte, que ce soit. Ital. Ita, sia come si voglia. German. Ob wie, ob wie, ob wie, ob wie. Hisp. Como quiera. Pol. tak jak wole. Vng. Valahogy. Ang. Howsoever. Livius in præfatione libri primi: **Vt** eundem, hoc tamen eundem gestatum memoriam principis tantum populi, pro vni parte, & meipsum consuluisse. Plautus in Epid. **Vt** eundem, in alto est ventus Epidice, ex imo velum ventur. Idē in Pœnulo: **Vt** eundem, est ventus, exim velū ventur. Cicero in Oratore: itaq; ille perfectus, quem admodum jam dudum nostrā indicat oratio: **Vt** eundem, se affectum videri, & animum audentius moveri volent, ita certum vocis admodum sonum.

Vt ensilē. Vide **VTOR.**
Vt ens, uris, generis masculini, Pellis qua vinū, aut oleum deferri solet. [*in vobis.*] *in vobis.* Gal. Peau de bœuf, ou de charron, ou de vin, ou de huile, ou de charron. Ital. Oleno, pelle. Germ. Da ist ein dinsten jasmames genete hat in dertan man vren oder li fahet. Hisp. pelle para vino, o aceite. Pol. skora, skora, skora, skora, skora. Vng. Tímli. Ang. A bottle. **Vt** ens, Molibus in pueris, stōs saliere per utres. Plin. lib. 12. cap. 7. Lycion apollinū medicina, quod est spumofum: ladi in umbra camelinum antino cerotum id mirū. Ovid. 3. Amor. Eleg. 11. Accolis nectis inclusimus utribus Euros.

Vt ens, diminutivum, *in vobis.* Plin. lib. 11. cap. 37. **Vt** ens, eadem omnia præterea, vti iunctus utriculus unde dicitur uteris. **Vt** ens, uteris item in fatina videtur Plinius accipit libro 18, quod Galli Cisalpinii Rodomilium, in Venetia gratia cia pleriq; **Vt** ens, vocant. **Idem** Plinius alibi univocatur vocat, quæ Græci **Vt** ens, id est, seminum in frugibus utricula, & operimenta, quæ trita, & eridra excussa, glanz, sic aucus dicitur. **Quintiam** prima illa florum gemina, quæ veluti quidam utriculi tument priusquam flus aboum operiatur. Plinius utriculos etiam vocat, libro 16. cap. 22.

Vt ens, m. f. Qui canit tibis infans utriculo, quæ vocantur utriculus utricularis. *in vobis.* Gall. Catonno, Ital. Chi suona la piva. Germ. Ein sackpfeifer. Hisp. Gayto. Pol. koda, gada. Vng. Tímli, pipi, bardo pipi. An. A bagge pipe. **Vt** ens, in Nerone. **Vt** ens, se pro duntum, chortulam, a utricularium.

Vt ens, m. f. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. Qui parat le vin, du vin, ou entre liquors dont on discute en vint. Ital. Chi parat acqua, vino, uoli in vint. Germ. Ein der wasser, uoli in vint. Hisp. Qui parat agua, vino, uoli in vint. Pol. Ten kwarz eline, albo wino, kary, uoli. Vng. Tímli, uoli. **Vt** ens, in Decad. 5. **Vt** ens, se sequi se utraque ad mare, quod minus recentos passat ab erat, iustit.

Vt ens, um, genitivo utrius, interrogatio est, quæ de duobus. [*in vobis.*] *in vobis.* Gall. Lequel des deux. Ital. Quale dei due. Germ.